

شاخص رقابت پذیری

هراس از رقابت

تحلیل مهندس علیرضا تحسیری، مدیر عامل دارو سازی فارابی، از رقابت پذیری جهانی و ساماندهی ساختارهای اقتصاد خرد

محصول و سایر استانداردها، باز بودن در برابر تجارت و سرمایه‌گذاری خارجی و حذف موانع رقابت داخلی پیشرفتی حاصل آید. برای حرکت به سوی سطوح درآمد میانی نیز بخش‌های دیگری از جمله فروشندگان، زیرساخت‌های اطلاعاتی-تکنولوژی، تعالی خریدار و رقابت واقعی در سطح محلی اهمیت می‌یابند.

در مقابل، برای دستیابی به سطوح بالای درآمدی، شکل‌گیری خوشه‌ها و تخصص‌گرایی جغرافیایی لازم است تا توأم با رقابت محلی، از رقابتی که مدام سطح آن پیچیده می‌شود، حمایت کرد. در این مرحله، بهبود وضعیت تأمین عوامل تخصصی و ساده شدن شرایط اداری و مقررات برای رسیدن به سطح بالایی از بهره‌وری ضرورت دارد. در این زمینه، دولت باید به خاطر وجود فاصله زمانی میان برنامه‌ریزی و ساخت یک محصول، پیش از موعد مقرر، زیرساخت و نهادها و سیاست‌هایی را که برای دستیابی به سطح بعدی رقابت لازم است پیش‌بینی کرده و ایجاد نماید. با این همه، خیلی جلوتر از استراتژی‌ها و قابلیت‌های بنگاه‌ها حرکت کردن، نه تنها بنگاه‌ها را از نوع نهادها و شرایط حمایت‌کننده‌ای که واقعاً به آن نیاز دارند محروم می‌نماید، بلکه آنها را گیج و آشفته ساخته و نهادها و شهروندان کشور را دلسرد و ناامید می‌کند. لذا سیاست‌های اقتصاد کلان به تنهایی کافی نیستند. اگر بنا باشد سیاست‌های محکم و اساسی سطح کلان، به بازده مولدتری بی‌انجامد، ایجاد مجموعه کاملی از شالوده‌های تحکیم بخش در سطح اقتصاد خرد ضرورت می‌یابد.

فاکتورهای بنیادین رقابت پذیری

رشد بهره‌وری در اقتصاد، به افزایش دستمزدها، افزایش ارزش پول ملی و بازگشت مطلوب سرمایه کمک می‌کند و همه این عوامل به بهبود سطح زندگی و شکوفایی اقتصاد می‌انجامند.

بر اساس گزارش رقابت پذیری جهانی در سال ۲۰۰۹، کشورهای آمریکا، سوئیس، دانمارک و سوئد به ترتیب رتبه‌های اول تا چهارم را در زمینه رقابت پذیری جهانی به خود اختصاص داده‌اند. در عوض، عمده کشورهای قاره آفریقا به دلیل شرایط نامناسب سیاسی و اقتصادی از شاخص رقابت پذیری بسیار پایینی برخوردارند.

تکنولوژی، ثبات در اقتصاد کلان، حاکمیت قانون، شفافیت و عملکرد مطلوب نهاده‌ها را شامل می‌گردد. مهمترین ارکان رقابت پذیری کشورها اعم از نهادها، زیرساخت‌ها، ثبات در اقتصاد کلان، بهداشت و آموزش ابتدایی، آموزش عالی، کارایی بازار کالا، کارایی بازار کار، پیشرفته بودن بازار مالی، آمادگی تکنولوژی، اندازه بازار، پیشرفته بودن بنگاه‌های تجاری و نوآوری، در ارتباطی تقویت‌کننده با یکدیگر، تأثیرات متفاوتی را بر کشورهای مختلف می‌گذارند. به عنوان مثال، در کشورهای با سطوح درآمدی پایین که در آن بنگاه‌های اقتصادی، متکی بر نیروی کار و منابع ارزان هستند، ابتدا باید ثبات اقتصادی در سطح کلان بهبود یافته و در وضعیت عوامل بنیادینی چون زیرساخت‌های اداری و فیزیکی، استاندارد ایمنی

رقابت پذیری، مجموعه‌ای از عملکرد نهادها، سیاست‌ها و عواملی است که سطح بهره‌وری یک کشور را تعیین می‌کنند. سطح بهره‌وری به نوبه خود تعیین‌کننده سطح رفاه پایداری است که نظام اقتصادی یک کشور می‌تواند به آن برسد. به عبارت دیگر، اقتصادهای رقابت پذیرتر می‌توانند درآمدهای بالاتری برای مردم خود ایجاد کنند.

طی قرون گذشته اقتصاددانان سعی داشته‌اند عوامل تعیین‌کننده ثروت کشورها را شناسایی کنند. این تلاش‌ها از تمرکز آدم اسمیت بر تخصصی شدن نیروی کار گرفته تا تأکید اقتصاددانان نئوکلاسیک بر سرمایه‌گذاری در سرمایه فیزیکی و زیرساخت‌ها و بعدها توجه به سازوکارهای دیگری چون آموزش، پیشرفت

عوامل مؤثر بر افزایش کارایی

نام کشور	کشورهای در حال توسعه منتخب					کشورهای پیشرفته صنعتی منتخب				
	بازار	بازار کار	بازار مالی	تکنولوژی	اندازه بازار	آموزش عالی	بازار کار	بازار مالی	تکنولوژی	اندازه بازار
کره جنوبی	۵/۰۰	۴/۶۰	۴/۸۵	۵/۵۱	۵/۴۴	۵/۵۱	۵/۶۷	۵/۶۷	۵/۵۷	۶/۹۱
ترکیه	۴/۳۸	۳/۵۷	۴/۱۱	۳/۵۳	۵/۱۶	۳/۸۷	۵/۱۸	۵/۲۹	۵/۵۸	۵/۶۱
مصر	۴/۰۰	۳/۲۶	۳/۶۸	۳/۰۴	۴/۶۷	۳/۵۶	۵/۱۳	۵/۰۹	۴/۷۵	۵/۱۱
سوریه	۳/۶۴	۳/۶۷	۳/۲۸	۲/۶۴	۳/۶۳	۳/۲۸	۵/۰۵	۵/۱۹	۵/۸۱	۵/۶۲
اردن	۴/۵۵	۳/۱۴	۴/۶۱	۳/۵۹	۳/۰۸	۴/۴۶	۵/۰۱	۵/۰۴	۵/۱۹	۵/۱۶
عربستان	۴/۸۱	۴/۳۷	۴/۲۲	۳/۶۹	۴/۸۱	۴/۲۹	۴/۲۴	۳/۵۶	۳/۹۰	۴/۵۲
قطر	۴/۶۶	۴/۸۱	۵/۲۵	۴/۳۱	۳/۵۴	۴/۶۹	۴/۶۳	۴/۱۱	۴/۹۳	۴/۵۹
امارات	۴/۹۴	۴/۸۸	۴/۷۷	۴/۶۳	۴/۱۴	۴/۴۸	۵/۱۹	۴/۴۳	۵/۳۵	۵/۲۲
کویت	۴/۴۶	۴/۷۹	۴/۵۹	۳/۷۰	۳/۷۹	۳/۸۲	۵/۳۴	۴/۷۴	۵/۶۵	۵/۹۹

استخراج: ماهنامه «اقتصاد ایران» از The Global Competitiveness Report

کشورهای همسایه ایران از جمله ترکیه، پاکستان، آذربایجان و ارمنستان هم به ترتیب رتبه‌های ۶۳، ۱۰۱، ۶۹ و ۹۷ را در اختیار خود دارند.

از لحاظ الزامات بنیادین، سوئد با رتبه ۶ بالاترین رتبه و پاکستان با جایگاه ۱۱۰ پایین‌ترین رتبه را به خود اختصاص داده‌اند. از طرفی، در خصوص عوامل مؤثر بر افزایش کارایی، آمریکا رتبه اول را به خود اختصاص داده و پایین‌ترین رتبه در کشورهای منتخب مربوط به سوریه با رتبه ۱۰۴ است. در خصوص عوامل مؤثر بر نوآوری و پیشرفت، آمریکا بالاترین رتبه، یعنی رتبه اول را به خود اختصاص داده و پایین‌ترین رتبه در بین کشورهای منتخب، متعلق به پاکستان با جایگاه ۸۵ است.

خودکفایی به عنوان یک پدیده اقتصادی و نه سیاسی، هزینه خودکفایی را در جامعه امروز جهانی نسبت به دوره ۳۰ ساله گذشته بسیار بالا می‌داند. او با یک تحلیل استراتژیک، نقاط قوت اقتصاد ایران را در مسایلی همچون منابع اولیه بسیار مناسب در کشور، جمعیت بالای تحصیلکرده و متخصص و موقعیت مناسب در منطقه دانسته و مهمترین نقاط ضعف اقتصاد کشور ما را در قوانین و مقررات، بهره‌وری پایین، عدم شفافیت و زیرساخت‌های نامتعارف اقتصادی برمی‌شمارد.

وی معتقد است بسیاری از مشکلات اقتصادی ایران نظیر تورم، بهره‌وری پایین و ناکارآمدی، معلول عدم وجود رقابت در اقتصاد ایران است. شاید مهمترین توصیه این استاد برجسته دانشگاه هاروارد این است که مدیران ایرانی باید انتخاب کنند. باید تصمیم بگیرند که آیا می‌خواهند یک اقتصاد رقابتی داشته باشند یا نه؟

شاید این مهمترین سؤالی باشد که امروز باید از خود بپرسیم. آیا سیاست‌های کلان اقتصادی کشور در این راستا هستند؟ آیا انسجام سیاست‌ها و استراتژی‌های اقتصادی ایران، بر مبنای افزایش رقابت پذیری بنگاه‌ها و به تبع آن رقابت پذیری ملی قرار دارد؟ ■

بیشترین میانگین امتیازها در کشورهای در حال توسعه، نشان از اهمیت ثبات در اقتصاد کلان با میانگین ۴/۹۵ و اندازه بازار با امتیاز ۴/۵۸ دارند که این امر حاکی از نقش بارز بهداشت و آموزش به عنوان گزینه اول همه کشورهای جهان و پس از آن رویکردهای مختلف اقتصادی است.

در این راستا چنین استنباط می‌شود که کشورهای در حال توسعه، بیشتر تمرکز خود را بر ثبات اقتصاد کلان گذاشته‌اند، اما این امر در کشورهای پیشرفته صنعتی چندان در اولویت نبوده و این دسته از کشورها، توجه خود را بیشتر به زیرساخت‌ها و آمادگی تکنولوژی معطوف ساخته‌اند.

دیدگاه پورتر

به عقیده مایکل پورتر، پایین بودن بهره‌وری نیروی کار در ایران از چالش‌های اصلی رقابت پذیری است. او بر این باور است که لزوم تغییر اقتصاد "منابع محور" به اقتصاد "دانش محور" به منظور ایجاد یک محیط رقابتی در ایران برای صنعت و بنگاه‌های صنعتی امری ضروری است. پورتر، رقابت پذیری در سطح ملی را تابعی از کیفیت هر دو محیط اقتصاد کلان و خرد می‌داند و با تأکید بر لزوم نگاه مدیران کشور به مقوله

اهم و مهم فقرا و اغنیا

با رتبه‌بندی بر حسب میانگین امتیاز مؤلفه‌های مختلف در بین کشورهای پیشرفته صنعتی منتخب، می‌توان تا اندازه‌ای به رویکرد اقتصادی آنها پی برد. با توجه به این موضوع، نگاه و رویکرد این دسته از کشورها مبین آن است که پس از آموزش و بهداشت که موضوع اصلی همه کشورها - اعم از توسعه یافته و در حال توسعه - می‌باشد، اندازه بازار و توسعه زیرساخت‌ها از اهمیت بالایی برخوردار هستند. اما

دوره آموزشی

سرمایه گذاری در بازار املاک

• تحلیل وضعیت بازار املاک (شاخص‌های مهم از جمله هدفمند سازی یارانه ها)

• شناخت فرصت‌های سرمایه گذاری

• اهم موارد حقوقی و قراردادهای (پیشگیری از کلاهبرداری)

• مذاکره موفق و روانشناسی بازار و فروش ملک در بازار رکود

• قوانین و مواد کمیونهای مهم و ملاک عمل شهرداریها

جهت کسب اطلاعات بیشتر با شماره ۰۳۶۰۰۸۸۰۱ تماس حاصل فرمائید